

MAGYAR HIDEGVÉRŰ MÉNEK MINŐSÍTÉSE ÉS SAJÁT TELJESÍTMÉNY VIZSGÁLATA

A magyar hidegvérű mének teljesítményvizsgálatát a tenyésztésbe állítás előtt szükséges elvégezni.

1. Testméretek felvétele: A küllemi bírálatkor a bírálati lapon fel kell jegyezni a felvett, a gyakorlatban használatos testméreteket:

- ✓ a marmagasságot, mérőbottal és szalaggal
- ✓ az övméretet mérőszalaggal és a
- ✓ szárkörméretet mérőszalaggal.

A testméretek felvételéhez a lovat vízszintes, sima talajon úgy kell felállítani, hogy természetes tartásban mind a négy lábát egyenletesen terhelve, nyugodtan álljon. A méréseket a ló bal oldalán kell elvégezni.

2. Küllemi bírálat:

A törzskönyvi küllemi bírálat pontozással készül. A bírálat adatainak a feljegyzésére és vezetésére a küllemi bírálati lap szolgál, s azon vezetni kell a ló azonosítóját, nevét, tenyésztőjét, tulajdonosát, fajtáját, anyját, apját stb. a rovatoknak megfelelően. A bírálat megkezdése előtt ellenőrizni kell a ló azonosságát, származás ellenőrzésének meglétét.

A bírálatra előállított ló csikózáblás, szemző nélküli kantárral, elővezető szárákkal vezettségbe kerül. Elővezetéshez a lovat mindig le kell tisztítani, ápolni. A farkát, sörényét rendbe kell hozni, végtagjait patáit a portól, sártól meg kell tisztítani.

A felvezetőnek megfelelő ápoltságban, tiszta alkalomhoz illő öltözékben, alkalmasnak kell lennie a felvezetés szakmai elvárásának teljesítésére, a ló bármilyen jármódban való bemutatására.

A bíráló négyszögbe érkező lovat négy lábra kell állítani egyrészt úgy, hogy a ló testének középső részével a bíráló(k) előtt álljon meg, másrészt az elővezető a ló elébe lépve rövidre fogott szárákkal az állat előre vagy hátra mozdításával a lovat egyensúlyba/természetes testtartásba állítja. Ezután egy lépéssel hátra lépve, kissé megereszti az elővezető szárákat és a lovat szemmel tartja. Ha a ló ellép, újra fel kell állítani az előbbieket szerint.

A bírálat alkalmával a bíráló(k) a felállított lótól mintegy 3-5 méterre távolságra helyezkedik(helyezkednek) el, majd a lóval szemben állva és szemügyre veszi(k).

3. Mozcás bírálat:

A ló mozgásban történő bírálata megkerülhetetlen, mert a lábak állásáról nem lehet végleges véleményt alkotni addig, amíg a lovat mozgás közben nem látjuk. A mozgásban bírálják a végtagok előrevitelét, azok működését, a mozgás

rugalmisságát, aktivitását, térélelő voltát, az állat kötését, vagyis az ágyék alkotásának módját

A bíráló a ló vezetésének irányvonalába állva ítéli meg először lépésben, majd ügetésben a ló mozgását. Bírálja, hogy a mozgás szabályos-e (vonalon jár), vagy a szabályos mozgástól miben tér el (elől vagy hátul szűken vagy tágan jár, hadonászik, keresztez, lapátol, kaszál, csavar stb.).

Oldalról kell megfigyelni, hogy a ló mozgása tértnyerő, rugalmas-e, milyen élénk, szapora és magas.

4. Teljesítmény vizsga:

A fajta méreteit és tömegét tekintve széles skálán mozog, ezért két csoportot különböztetünk meg. "A" csoport 600 kg alatti, "B" csoport 600 kg feletti kategória. A 4-5 hónapig tartó betanítás és felkészítés után a teljesítményvizsga 3 részből: lépésmunka, ügetőmunka, indítási próba, valamint kondícióvizsgálatból áll.

4/1. Lépésmunka: a sík földúton 2 km-en egyes fogatolásban szekérbe fogva.

"A" csoport 1050 kg összerheléssel 70 kP (kilo Pascal) átlagos vonóerő kifejtéssel,

"B" csoport 1200 kg összerheléssel 80 kP átlagos vonóerő kifejtéssel 19 perces időhatáron belül. Közben a legegyszerűsebb útszakaszon 200 m-en lépésszámlálás történik a lépéshossz megállapítására.

4/2. Ügetőmunka: a sík földúton 2km-en egyes fogatolásban szekérbe fogva.

"A" csoport 750 kg összerheléssel 50 kP átlagos vonóerő kifejtéssel,

"B" csoport 800 kg összerheléssel 57 kP átlagos vonóerő kifejtéssel 10 perc időhatáron belül. Közben a kijelölt 200 m-en lépésszámlálás a lépéshossz és lendületes mozgás megállapításra.

4/3. Indítási próba: földúton fatalpú szán előtt vezetve vagy hajtva 3x25 m-en indítási próba fokozatos terheléssel.

"A" csoport 250-325-400 kg összerheléssel, maximálisan 175 kP erőkifejtéssel.

"B" csoport 325-400-475 kg összerheléssel, maximálisan 200 kP erőkifejtéssel. Feltétele nyugodt hámbadölés, egyenes vonalú és egyenletes lépésben történő húzás.

5. Kondícióvizsga: az ügető munka után közvetlenül, majd 20 és 60 perc eltelté után légzést és érverést kell számlálni. A kapott értékeket össze kell vetni a nyugalmi állapotban mért értékekkel. Az ügetés után közvetlenül mért túl magas, illetve a 60 perc elteltével mért, - a nyugalmi állapottól nagyban eltérő értékek a nem kedvező kondíció állapotra utalnak.

6. Viselkedésbíráló

A teljesítményvizsga ideje alatt a mén viselkedését is el kell bírálni az alábbi szempontok szerint: 1. viselkedés küllemi bíráló alatt, 2. általános viselkedés, karakter, 3. viselkedés be- és kifogásoknál, 4. munkakészség, kezelhetőség, 5. istálló viselkedés, szelídség.